

ZPRAVODAJ

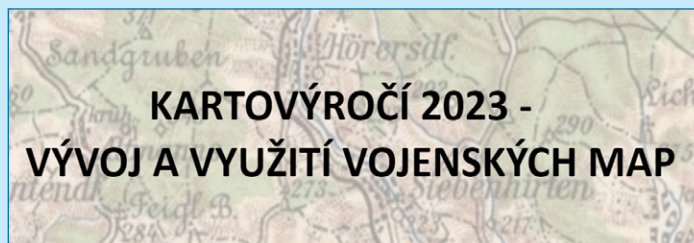

Ohlédnutí za 25. kartografickou konferencí v Plzni

• 3 •

Proběhla tradiční podzimní akce ČKS - Kartovýročí

• 5 •

Postřehy studentů z ICC v Kapském Městě

• 6–7 •

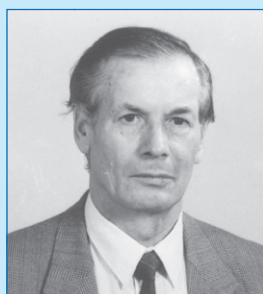
Cynthia Ann Brewer, nositelka medaile Carla Mannerfelta

• 7 •

Rozhovor s prezidentem ČKS Václavem Talhoferem

• 9–10 •

Vzpomínka na profesora Miklošika

• 13 •

Výstava Černomoří a Ukrajina na dobových mapách

• 15–16 •

Vychází Atlas libereckých živých jmen

• 19 •

Slovo prezidenta ČKS

Vážené členky a vážení členové České kartografické společnosti!

Protože se nám zase blíží konec roku, bude můj dnešní úvodník tradičně trochu bilanční. Rád bych se chtěl spolu s vámi všemi zamyslet nad tím, co se nám v letošním roce povedlo a co nám trochu proteklo mezi prsty.

Podle mne se nám povedlo zorganizovat všechny naše tradiční odborné akce a zajistit jim důstojný průběh. Dvakrát jsme měli příležitost podívat se do Olomouce. Jednou na konci zimy a podruhé na jaře. Poprvé na tradiční Kartografický den Olomouc, podruhé na mezinárodní ICA Spring. Na začátku podzimu jsme se podívali do Plzně na naši již 25. kartografickou konferenci. Plzeňáci ze Západočeské univerzity opět neklamali a připravili nám skvělé podmínky nejen pro jednání konference a pro jednání naší členské schůze, ale i pro osobní setkávání se a popovídání si s kolegyněmi a kolegy. Prostředí Kalikovského mlýna, kde se konal společenský večer, nás nakonec k tomu naprosto vyzývalo. Podařilo se nám zorganizovat i poslední podzimní akci – Kartovýroční 2023, pro niž nám poskytla azyl Stavební fakulta ČVUT.

Podařilo se nám zajistit i všechny soutěže, které nás v ročních nebo dvouletých periodách provázejí. Počínaje soutěží Mapa

roku, přes mapovou soutěž při Zeměpisné olympiádě po soutěž dětské kresby s mapovou tematikou. Kdo se nikdy neúčastnil práce v organizačních týmech a hodnotících komisích, které zajišťují tyto akce, si snad ani nedovede představit, kolik úsilí je nutné věnovat hladkému průběhu soutěží a vyhlášení jejich výsledků. Já bych chtěl na tomto místě a v tento čas všem, kteří soutěže zajišťují, vyslovit velké poděkování za jejich celoroční práci.

Podařilo se nám důstojně reprezentovat naši společnost na 31. mezinárodní kartografické konferenci v Kapském Městě. A jsem moc rád, že jsme dva naše mladé členy, kteří se konference účastnili, podpořili nově zřízeným Fondem K.

A nakonec jsem i moc rád tomu, že jsme překonali „križi“ ve vydávání našeho Zpravodaje po odchodu Aleny Vondrákové z redakčního týmu, a že nám snad podařilo zachovat jeho úroveň a nastavit si i pravidla, jakými se zřízená redakční rada, alias výbor ČKS, při přípravě jednotlivých čísel řídí.

Roční bilance by nebyla úplná, kdybych zapomněl na jednání výboru. Scházeli jsme se pravidelně nebo podle potřeby,

a to jak osobně, tak i prostřednictvím našich počítačů. Na jednotlivých zasedáních jsme řešili nejen aktuální problémy, které přinášel život, ale i koncepční otázky. Jednou z posledních takovýchto koncepčních otázek bylo projednání podnětu Petra Skály ke změně formátu soutěže Mapa roku, který přednesl na naší členské schůzi. Všichni jsme souhlasili s tím, že myšlenka více propagovat kartografické produkty na veřejnosti i třeba formou jakési ankety, je dobrá. Ale nesouhlasili jsme se změnou formátu soutěže Mapa roku. Té chceme zachovat její odborný ráz, hodnocení přihlášených produktů odbornou komisí (mimochodem, nově zvolenou na další čtyřleté období). Ale současně bychom podpořili i nějakou formu ankety veřejnosti, do které by se mohla zapojit široká kartografická veřejnost. Proto v tomto čísle Zpravodaje najdete výzvu k návrhu formátu takovéto ankety. Pokud se najde někdo, kdo se pokusí navrhnout takovou anketu ve smyslu uvedené výzvy, pošlete svůj návrh jakémukoliv členu výboru a my se tím určitě budeme zabývat.

A co nám trochu proteklo mezi prsty? Podle mne nic zásadního. Ale to je můj názor, který nemusí sdílet všichni naši členové. A tak se nebojte a neostýchejte sdělit nám jako výboru, že se nám něco nepovedlo nebo že vám něco v naší činnosti schází. I když jste se v letošním roce mohli k činnosti v ČKS vyjádřit v anketě, to ještě neznamená, že se nemůžete s nějakým vaším názorem nebo postojem kdykoliv obrátit na některého z členů výboru nebo i kontrolní komise. A já vám mohu slíbit, že se jimi budeme vždy zabývat.

Vážené kolegyně a vážení kolegové, přeji vám všem klidný a nestresující konec tohoto roku a také to, aby se vám v nastávajícím roce vše dařilo. A to jak v osobním životě, tak v tom pracovním. Hezké svátky všem.

Václav Talhofer

prezident České kartografické společnosti

25. kartografická konference je úspěšně za námi!

Foto: Jitka Hepová

25. kartografická konference, kterou organizovala **katedra geomatiky Fakulty aplikovaných věd Západočeské univerzity v Plzni** společně s **Českou kartografickou společností**, je za námi. Co nám ze tří dnů, které jsme měli možnost v Plzni prožít, nejvíce utkvělo v hlavách? Nebudeme zmiňovat kvalitu odborných přednášek, workshopů, výstav, soutěží a dalších doprovodných akcí, protože to je standardem na kartografických konferencích. Ale pokusíme se vybrat několik zajímavostí...

1. Téma konference ***Odpovědná kartografie*** se prolínalo celou akcí. Pro její organizaci nebyl dohromady použit ani kilogram papíru, vše bylo především v digitální podobě. Veškeré důležité informace, postery, program či vybrané prezentace byly k dispozici na velkých obrazovkách i webových stránkách konference (25kk.zcu.cz).

2. Celkem konferenci navštívilo 115 účastnic a účastníků ze 119 přihlášených. Potěšující byla především účast mladých kartografů a zájemců o kartografii (30 studentů). Plzeň také navštívilo mnoho odborníků (archiváři, územní plánovači, historici...), jejich hlavním oborem sice není kartografie, ale ve své profesi s mapami přichází často do styku.

3. Společenský večer se díky počasí mohl odehrát nejen přímo v budově Kalikovského mlýna ale také v přilehlých venkovních prostorách na břehu řeky Mže.

4. Na workshopy se přihlásilo tolik účastníků, že bylo nutné během konference zdvojnásobit kapacitu místností, abychom mohli vyjít vstříc všem zájemcům.

5. Napínavý byl souboj v orientačním běhu, kde dlouholetého šampiona Zdeňka Stachoně do poslední chvíle proháněl Jan Macura běžící po vzoru Járy Cimrmana v běžném civilním oblečení.

Ale ze všeho nejdůležitější byla přátelská atmosféra a neformální debaty o přestávkách, v zákulisí i během společenského večera. Proto už teď se těšíme na 26. kartografickou konferenci za dva roky **do Brna**.

Otakar Čerba

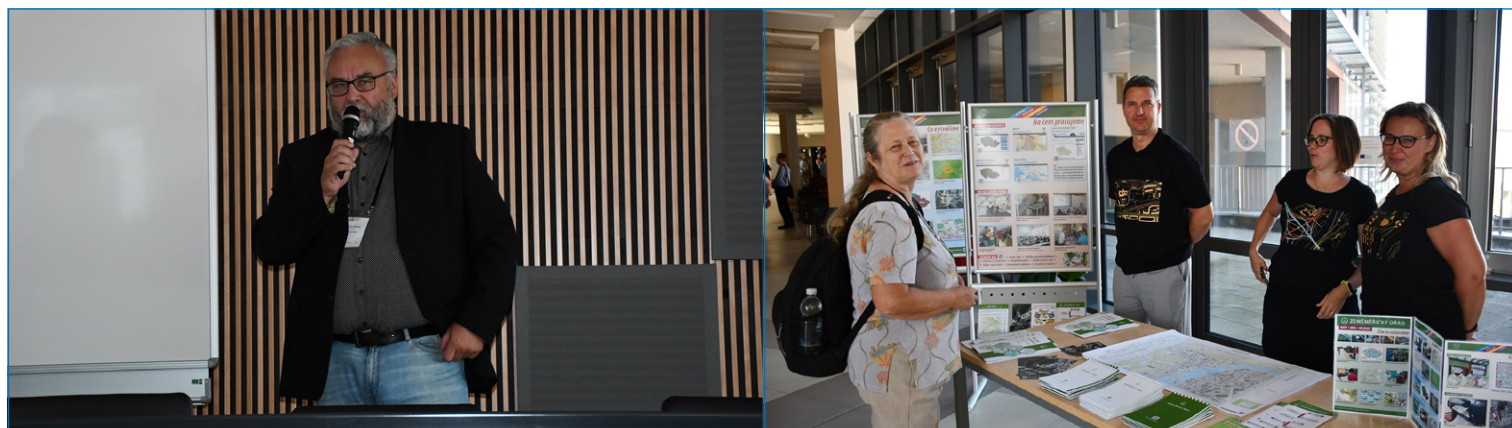

Foto: Petr Skála

V Plzni proběhla 15. členská schůze ČKS

V podvečer prvního dne 25. kartografické konference, v úterý 5. září 2023, se v prostorách Fakulty aplikovaných věd ZČU v Plzni uskutečnila 15. členská schůze ČKS.

Z celkového počtu 139 členů ČKS se jednání zúčastnil potěšující počet 76 přítomných, ať již osobně (52) či prostřednictvím zplnomocnění (24). Zprávu o činnosti ČKS za uplynulé období přednesl prezident V. Talhofer, zprávu o hospodaření prezentovala hospodářka R. Zimová, zprávu kontrolní komise pak její předseda J. Drozda. Po schválení těchto dokumentů se schůze, jejíž průběh modero-

val vice-prezident V. Voženílek, zaměřila na návrhy, které předložil výbor společnosti. Po poměrně bohaté diskusi byly schváleny tři vnitřní předpisy: pravidla tzv. konferenčního fondu (Fond K), určeného na podporu aktivní účasti členů na odborných akcích, dále způsob hlasování na členské schůzi, mimo jiné přesněji specifikující způsob zastupování i v on-line hlasování, a zejména předpis upravující roční členský příspěvek, který byl schválen ve výši 500 Kč pro individuální členství a minimálně 5000 Kč pro kolektivní členství, s platností od roku 2024. Zápis

i usnesení 15. členské schůze byly zaslány všem členům společnosti, schválené dokumenty jsou dostupné na [webu ČKS](#).

Za Výbor ČKS Růžena Zimová

Foto: Jana Pressová

EuroCarto2024

Česká kartografická společnost byla pozvána jako partner pro organizaci Evropské kartografické konference EuroCarto2024, která se uskuteční ve dnech 9. až 11. září 2024 ve Vídni. Jako partneři jsme se zavázali kromě jiného propagovat tuto akci v odborné veřejnosti. Nejde však jen o propagaci konference, ale i o zajištění kvalitních příspěvků. Proto výbor ČKS doporučuje všem našim členům uvážit účast ve Vídni a přihlásit své příspěvky. Snížené vložné 250 EUR a pro studenty 210 EUR spolu s možností navštívit nedalekou Vídeň je jistě dobrou motivací. A rád bych i upozornil na možnost využití našeho Konferenčního fondu k pokrytí některých nákladů. A rád bych i upozornil na otevření registrace v prosinci 2023.

Více informací o konferenci najdete na stránkách: eurocarto2024.org.

Václav Talhofer

EuroCarto2024

VIENNA, 9 - 11 SEPTEMBER 2024

Anketa o nejzajímavější kartografický produkt

Na základě podnětu Ing. Petra Skály ze členské schůze konané 5. 9. 2023 výbor ČKS vyzývá členskou základnu k zamýšlení se nad touto iniciativou a současně hledá z jejich řad organizátora nové „Ankety o nejzajímavější kartografický produkt“.

Výbor ČKS očekává zorganizování ankety s následujícími parametry:

- ankety se budou moci zúčastnit všichni členové ČKS pomocí online přístupu
- organizátor definuje pravidla pro přihlášení produktů do ankety vydavateli
- organizátor ve spolupráci s přihlášenými zajistí dostatečnou obrazovou dokumentaci kartografických děl přihlášených do ankety
- organizátor zajistí, aby nemohlo dojít k šíření kopií kartografických děl a dodržení autorských práv
- organizátor zajistí bezpečný a anonymní systém pro hlasování

Své náměty je možné zasílat kterémukoliv členovi výboru ČKS s preferencí jejího prezidenta - vaclav.talhofer@unob.cz.

Náměty prosím zasílejte do konce dubna 2024.

Kartovýročí 2023

Středa 15. listopadu 2023 byla kromě celostátního GIS Day věnována i tradiční podzimní akci společnosti – Kartovýročí 2023. Akce se uskutečnila v prostorech Stavební fakulty ČVUT.

Letošní Kartovýročí bylo věnováno Vývoji a využití vojenských map. Po tradičním úvodu Víti Voženílkou s připomenutím, co se v letech xx23 na poli kartografie událo, následovaly odborné přednášky, které měli bývalí i současní příslušníci geografické služby AČR. S první přednáškou na téma III. vojenské mapování ve VZÚ Praha (1919 – 1938) vystoupil Jiří Drozda. Účastníci byli seznámeni s využitím posledních vojenských topografických map Rakouska-Uherska v nově vzniklém státě. Bylo zajímavé slyšet, že toto kvalitní mapové dílo bylo v pod-

statě využíváno až do 50. let 20. století. Na toto téma navázal Václav Talhofer. Ve svém vystoupení pojednal o vlivu způsobu vedení boje a vojenských doktrín na obsah vojenských map se zaměřením na topografické mapy. Uvedený vliv dokumentoval příklady ze zobrazování komunikací a prostorového rozsahu zabezpečovaných map pro armádu. Po přestávce bylo auditorium seznámeno s problémy, které provázely vývoj technologie ve VZÚ pro první vojenskou mapu vytvářenou podle standardu NATO, mapu Join Operational Graphic (JOG) 250. Proces jejího vzniku a perličky, které tento proces provázely, poutavě popsal Radek Augustýn. Závěrečná přednáška byla věnována současnosti a zejména budoucnosti vojenských topografických map, které vznikají ve VGHMÚŘ

v Dobrušce. S touto přednáškou měl původně vystoupit Jan Marša, ale vzhledem k jeho časovému zaneprázdnění ho plně zastoupila Beáta Urbanová, která se v Dobrušce na vývoji technologie pro jejich tvorbu přímo podílí.

Organizátoři akce doufali, že okolo 40 účastníků včetně studentů fakulty odcházelo po 3 hodinách spokojeno, že se dozvěděli něco jak z historie vojenských map, tak s jejich současností a z jejich vývojových tendencí.

Václav Talhofer

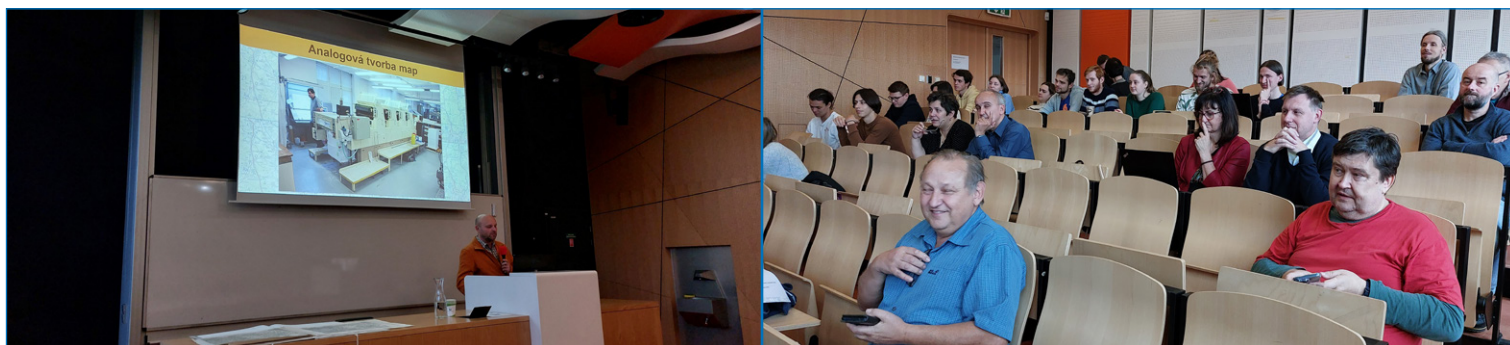

Foto: Vít Voženílek

MAPA ROKU 2023

odborná soutěž
Česká kartografická společnost

Česká kartografická společnost vyhlašuje 26. ročník prestižní kartografické soutěže MAPA ROKU.

Vážení mapoví nadšenci a tvůrci kartografických děl,

Česká kartografická společnost vyhlašuje již 26. ročník prestižní kartografické soutěže MAPA ROKU! (<https://www.cartography.cz/maparoku/>) Tato tradiční akce ČKS přináší jedinečnou příležitost pro všechny, kdo se vášnivě věnují tvorbě map, atlasy, edic a digitálních kartografických produktů. Od svého vzniku soutěž našla své pevné místo na výsluní, stala se symbolem excelence a odráží nekonečnou kreativitu a inovace v oblasti kartografie.

Nezáleží na tom, zda jste zkušení profesionálové, talentovaní studenti nebo amatérští kartografové – vaše dílo má šanci zazářit v této prestižní soutěži! Každý účastník přispívá k bohatství a rozmanitosti světa kartografického vyjadřování. Vaše mapy nejsou pouze odrazem reality, ale také vaší schopnosti vnášet do nich originalitu a příběh.

Soutěž MAPA ROKU je otevřená pro širokou škálu příspěvků, od tradičních tištěných map až po interaktivní digitální aplikace. Vaše přihlášky mohou zahrnovat nejen finální mapové produkty, ale i váš tvůrčí proces, inspirace a příběhy za mapami. Těšíme se na vaše příspěvky a na setkání s vámi na slavnostním vyhlášení vítězů!

Připojte se k nám a dejte nám šanci objevit svět vaším pohledem v 26. ročníku prestižní soutěže MAPA ROKU!

UZÁVĚRKA ZASÍLÁNÍ PRODUKTŮ DO SOUTĚŽE JE 5. BŘEZNA 2024.

Přihláška do soutěže (včetně autorského prohlášení) je k dispozici [online](#).

Adresa pro zasílání produktů je:

**Katedra geoinformatiky
Univerzita Palackého v Olomouci
17. listopadu 50
771 46 Olomouc**

Vít Voženílek

Postřehy studentů z ICC v Kapském Městě

Na Mezinárodní kartografické konferenci slavily úspěch také dva příspěvky českých studentů, kteří se do Jižní Afriky podívali i s přispěním letos zřízeného Konferenčního fondu.

Ing. Josef Münzberger

České vysoké učení technické v Praze

Příspěvek: *Dante's Inferno as an ArcGIS*

StoryMap

V letošním roce se mi poprvé naskytla příležitost účastnit se Mezinárodní kartografické konference, která se konala v metropoli exotické Jihoafrické republiky – Kapském Městě. Ačkoliv se lokace konference mohla zprvu zdát netradiční, pro Jižní Afriku se jednalo již o druhé pořadatelství této konference, která před 20 lety zavítala do Durbanu (mimočodem, žádný jiný stát si organizaci v 21. století dosud nezopakoval).

Můj první přesun na jižní polokouli s sebou nesl významné finanční náklady, se kterými mi pomohla Česká kartografická společnost, a také bych nerad na tomto místě opomenul podporu Hlávkovy nadace a Fondu Stanislava Hanzla. Všem zmíněným ještě jednou velmi děkuji za poskytnuté prostředky.

Metropole s úchvatnou scénérií Stolové hory bdící nad městem se ukázala být místem pro konferenci takového formátu velmi příhodným (snad až na občasné a náhlé blackouty), čemuž jistě přispěla tamní, pro Evropana

velmi příznivá, astronomická zima. Moderní budova CTICC (*Cape Town International Convention Centre*) nabízela všestranné zázemí umožňující každodenní paralelní běh šesti sekcí a zároveň poskytovala prostor pro soutěžní výstavu kartografických produktů, coffee-breaky či recepci prvního dne.

Můj příspěvek přišel na řadu hned první den po keynote speech Georga Gartnera, nově zvoleného prezidenta ICA, což z důvodu jejího zpoždění nevěstilo valnou účast, avšak s drobným zpožděním se nakonec dostavila početná návštěva i milá atmosféra s množstvím pozitivních ohlasů. Ty se rovněž promítly do závěrečného vyhodnocení výstavy *International Cartographic Exhibition*, v níž byla *StoryMapa Dante's inferno* v příslušné kategorii oceněna jak komisí (2. místo), tak veřejností (1. místo).

V Kapském Městě dosedá letadlo s kartografy z moravských velkoměst, Olomouce a Brna. Těší se na setkání s kolegy z celého světa a na několik dní nabitého programu na 31. mezinárodní kartografické konferenci

Foto: Jiří Cajthaml

Mimo další inspirativní přednášky, zajímavé diskuse či střetnutí s profesionály a kolegy jsem zažil skvostný společenský večer v rytmu africké hudby, jedinečné setkání kompletní české delegace (jež byla letos 5. nejpočetnější mezi zúčastněnými státy) a ve volných chvílích absolvoval několik výletů po přilehlých turistických cílech. Jižní Afrika byla zkrátka nezapomenutelným zážitkem, a proto další cíl zní jasně: Vancouver 2025.

Josef Münzberger

Mgr. Michaela Vojtěchovská

Univerzita Palackého v Olomouci

Příspěvek: *GazePlotter – tool for eye movement sequences visualization*

Foto: Stanislav Popelka

v Jihoafrické republice. A díky podpoře České kartografické společnosti se těším s nimi. Po 15 hodinách cesty jsme tu a necháváme si orazítkovat cestovní pasy.

Do oficiálního zahájení chybí

několik dní. Nehodláme totiž podcenit aklimatizaci na jižní polokouli. Přeci jen, slunce na severu? To představuje jasný orientační hazard. A tak se mezitím radujeme z tučňáků na Camps Bay, tisíce kolonie lachtanů na Seal Island či pštrosů přebíhající silnice. Do idyl má však tato země daleko. Slumy, komunity oddělené elektrickými ploty či všudypřítomné ostnaté dráty jsou jasnými připomínkami neutěšené a stále se zhoršující společenské situace.

Za nejbezpečnější způsob dopravy tu platí Uber. Kartografa zaujme rozsáhlá mapová aplikace pro objednávání jízd napěchovaná bezpečnostními prvky. Odchylka z plánované cesty? Aplikace se ptá, zda je vše v pořádku. Spořivé duše pak zaujme nízká cena.

A tak se dopravujeme i na předkonferenční workshop do 50 km vzdáleného Stellenbosche Uberem.

Už samotný workshop o využití AI v kartografii přináší spoustu inspirací a první kontakty pro možnou spolupráci. Dozvídáme se například o potenciálu využití AI a eye-trackingu k přizpůsobování map pro jednotlivé uživatele. Pomocí generativní AI tvoříme pak i mapy. Některé z postupů vedou i k poměrně obstojným výsledkům! To hlavní však samozřejmě přichází během nadcházejících několika dní kartografické konference.

Jde o mou první zahraniční konferenci a já si vychutnávám výběr prezentací v souběžných šesti sekcích, různých diskuzí či přehlídek kartografických děl z různých kontinentů. Z příležitosti prezentovat vlastní příspěvek pak mám jednoduše radost. Zdá se, že má aplikace pro vizualizaci eye-tracking dat pro kartografický výzkum zaujala. Při diskuzi s kolegy se mi daří rozdat i několik inforetáček a GazePlotter si tak nachází cestu mezi další výzkumníky. Pozitivní zkušenost z jejího používání ve Varšavě pak zahřívá u srdíčka.

U kávy následují rozmluvy nad možnostmi

spolupráce s kolegy z jiných pracovišť. Nové poznatky, inspirace a kontakty zde získané jsou pro mě nepostradatelné a představují výzvu k dalšímu růstu a objevování. Pro mě, jako právě začínající doktorandku, je celá akce neskutečně povzbuzující. Utvrzuji se v tom, že cesta k doktorátu v kartografii je pro mě tou správnou cestou. Moc děkuji České kartografické společnosti, že mou účast na konferenci podpořila!

Michaela Vojtěchovská

Cynthia Ann Brewer, nositelka Carl Mannerfelt Medal, nejvyššího ocenění Mezinárodní kartografické asociace

Cindy Brewer, jak je známá v kartografické komunitě, je profesorkou geografie na Pennsylvania State University (Penn State) ve městě State College (Pennsylvania, USA). Jejím výzkumným a pedagogickým zaměřením je kartografický design. Autorsky se podílela na více než 30 recenzovaných článcích a 60 dalších publikacích o kartografickém designu, které vygenerovaly přes 6 000 citací. V roce 1991 získala doktorát z geografie se zaměřením na kartografii Prediction of Surround-Induced Changes in Map Color Appearance na Michigan State University pod vedením Dr. Judy M. Olsonové.

C. Brewer je autorkou čtyř knih, včetně populární knihy Designing Better Maps, jejíž druhé vydání vyšlo v roce 2016. Byla přidruženým členem fakulty v Centru excelence pro geoprostorovou informační vědu (CE-GIS) Geologické služby USA a v roce 2013 od ní obdržela Henry Gannett Award za výjimečný přínos v oblasti topografického mapování. Je uznávanou učitelkou, což dokazuje ocenění College of Earth and Mineral Sciences (EMS) Mitchell Award v roce 2005 za inovativní výuku. C. Brewer byla v letech 2014-2021 vedoucí katedry geogra-

fie na Penn State. Působila také ve fakultním senátu univerzity a v mnoha komisích na úrovni katedry, fakulty a univerzity. V roce 2014 obdržela cenu EMS Wilson Award za vynikající služby.

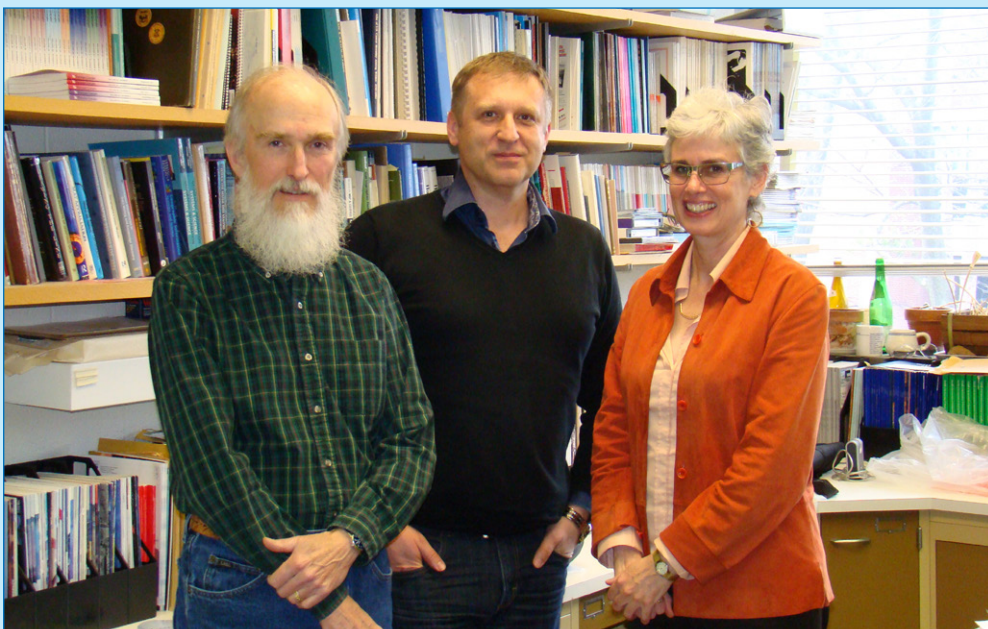
Cindy Brewer je známá zejména díky svému online nástroji ColorBrewer (colorbrewer2.org) pro výběr barevných schémat a stupnic tematických map. Mezi její výzkumné zájmy patří dále teorie barev v kartografii, design topografických map, multivariate mapping a design atlasů. Její osobní webové stránky

(sites.psu.edu/cbrewer) nabízejí zajímavé zdroje pro kartografický design a výuku i její aktuální životopis.

Cynthia Ann Brewer převzala z rukou prezidenta ICA Tima Trainora nejvyšší ocenění ICA **Carl Mannerfelt Gold Medal** za významný a originální rozvoj světové kartografie na 31. mezinárodní kartografické konferenci v Kapském Městě (Jihoafrická republika).

Vít Voženílek

zprava: C. Brewer, V. Voženílek, A. MacEachren, Foto: archiv V. Voženílka

Kartografické oslavy v Polsku

Ve dnech 20.-22. září 2023 se v polském městečku Janów Lubelski konala **45. polská celonárodní kartografická konference** (XLV Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna). Obdoba naší kartografické konference přivedla do lesního střediska 85 kartografů z polských univerzit a institucí. Ve čtyřdenním programu se střídaly sekce přednášek, kterých zaznělo 48, a panelové diskuse, kterých bylo připraveno 6. Program obohatilo i 8 posterů a 1 exkurze. Referáty tradičně kvalitní polské kartografie byly předzvěstí oslav 60 let počátku organizování polských kartografů v Kartografické sekci Polské geografické společnosti (PTG), která je samostatnou organizační jednotkou PTG. Sekce má právní subjektivitu a je pokračováním spo-

čenské činnosti polských kartografů vycházejících především z prostředí geografů ve Varšavské komisi PTG od roku 1964. V roce 1999 se komise přeměnila na samostatnou sekci pod názvem Kartografický spolek PTG, který byl v následujícím roce přejmenován na Kartografickou sekci PTG.

Konferenci předcházely oslavy 100 let od založení vlajkového časopisu **Polski Przegląd Kartograficzny** (Polský kartografický časopis, Polish Cartographical Review (PCR)) na půdě Univerzity Marie Curie-Skłodowské v Lublině. PCR je jedním z nejstarších kartografických časopisů na světě. Je distribuován od roku 1969 jako pokračování časopisu, který vycházel ve Lvově 11 let (1923 až 1934) pod

názvem The Polish Cartographical Review. V současné době vychází jako čtvrtletník (<https://sciendo.com/journal/PCR>) a jeho tematický obsah odráží hlavní směry vývoje současné kartografie, které zpracovávají kartografové a další odborníci z jiných vědních oborů, pro něž je mapa předmětem výzkumu nebo vizuální prezentace výsledků. V oblasti zájmu časopisu jsou problémy teorie kartografie, edice map, využití kartografie při studiu sociálních a ekonomických jevů, včetně využití nástrojů DPZ a GIS, a také kulturní role mapy a historie kartografie. Dnes je PCR důležitým fórem pro výměnu názorů mezi kartografy.

Vít Voženílek

Geoinformatika v životním prostředí

Seminář pro odbornou veřejnost a studenty

Témata budou zahrnovat využití široké škály geoinformatických nástrojů ve zkoumání různých aspektů životního prostředí, ať už z oblasti změn krajiny, ekosystémů a jejich funkcí či týkající se kulturně-historických aspektů krajiny.

Pokud vás tato problematika zajímá či máte zajímavý výzkum, který byste chtěli představit ve formě příspěvku či posteru, registrujte se včas zde, kapacita je omezena.

Pořádá katedra geoinformatiky, Fakulta životního prostředí UJEP dne 6. 1. 2024 od 9 do 17 hodin na Univerzitě Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem

Účast je bezplatná.

Informace o semináři:

www.fzp.ujep.cz/12175/geoinformatika-v-zivotnim-prostredi

Za organizátory vás srdečně zvou: Mgr. Jana Müllerová, Ph.D. a doc. Ing. Jan Pacina, Ph.D.

Prezidentské jubileum

22. října oslavil své sedmdesáté narozeniny prezident České kartografické společnosti prof. Ing. Václav Talhofer, CSc.

Jiří Cajthaml měl možnost si s ním popovídat o osobním a zejména profesním životě.

Vašku, máš za sebou velmi úspěšnou kariéru kartografického pedagoga, jak ses vůbec ke kartografii v mládí dostal?

Tak trochu náhodou nebo spíše shodou okolností. Vystudoval jsem Vojenské gymnázium Jana Žižky v Moravské Třebové a velice rád na ty čtyři roky vzpomínám. Ale jak už to v té době bylo zvykem, byli jsme trochu manipulováni a bylo nám zejména ve čtvrtém ročníku neustále zdůrazňováno, že naše příští studium, pokud chceme

Foto: FB ČKS

studovat na vysoké škole, je ve Vyškově na Vysoké vojenské škole pozemního vojska nebo v Martině na Vysoké vojenské škole dělostřelectva. Já jsem ale chtěl studovat výpočetní techniku v Brně na tehdejší Vojenské akademii Antonína Zápotockého. A protože jsem stále trval na svém a odmítl jsem podat si přihlášku do Vyškova nebo Martina, tak mně bylo umožněno

jít na přijímačky do Brna. Končilo nás v ročníku kolem 100, ale pouze deseti z nás se povedlo jít na tyto přijímačky. Uspokojení z tohoto „úspěchu“ bylo ale poněkud zkaleno v Brně. Zde na přijímacích zkouškách nám bylo sděleno, že pro žižkováky jsou povoleny pouze obory geodézie a kartografie nebo výzbrojně technický. A to, že v přihlášce máte napsáno něco jiného, tak na to, hoši, rychle zapomeňte a hned nám řekněte, co chcete, nebo běžte do Vyškova, tam vás jistě rádi ještě vezmou. Já vůbec nevěděl, co to nějaká geodézie a kartografie je, snad je to něco jako zeměpis? No, raději než Vyškov, tak to asi ta geodézie... Tak jsem oželel ty počítače a byl přijat na tento obor. Psal se rok 1973.

Ale svého kroku nelituji. Obor se mi zalíbil nejen vzhledem k tomu, co jsme se učili, ale i proto, kdo nás učil. Všichni naši učitelé se nám věnovali a snažili se nás do oboru dostat. Nedávno jsme měli sraz naší třídy po 45 letech od promoce. A nikdo z nás nevzpomínal na školu ve zlém a všichni oceňovali ten motivační přístup našich kantorů.

A jak jsem se dostal ke kartografii? Mě se líbil celý obor, tedy i geodézie, fotogrammetrie, z níž jsem dělal diplomku, i samotná kartografie a mapování. Ke kartografii jsem se dostal postupně, až v praxi v tehdejší Vojenském topografickém ústavu v Dobrušce, a potom jsem se jí věnoval po svém návratu na alma mater ke studiu interní vědecké aspirantury, dnes doktorského studia. Po studiu jsem se nakonec začal věnovat i té zapovězené výpočetní technice, protože jsem začal pracovat v týmu lidí, kteří se věnovali programování a později i automatizaci v kartografii.

Co Tě přivedlo k matematické kartografii, kterou dlouhou dobu přednášíš?

Tak především pan profesor Srnka, který

nám matematickou kartografii přednášel. Později, když jsem pracoval v Dobrušce, jsem se podílel na programování transformací různých zobrazení tehdejších západních států do systému S-42 a Gaussova zobrazení. Když jsem se vrátil na katedru, začal jsem panu profesorovi matematickou kartografii cvičit a po jeho odchodu z katedry jsem ji i přednášel. Zde bych si dovil jenom malou poznámku. Principy matematické kartografie se po několik století nemění. Ale dnes již studenti, a nakonec i kartografické provozy, nemusí mít pravouhlé koordinatografy a různá křivítka na konstrukci zeměpisné sítě. Dnes na to „stačí“ mít ten správný program. Ale ty základy, jak uvnitř ta teorie funguje, to by měli naši absolventi znát. A to se je snažím také naučit.

Máš nějaké oblíbené zobrazení světa?

Ani ne, svět vypadá dobře v každém racionálním zobrazení. Já se moc nevěnuji geografickým mapám a jejich zobrazení. Spíše se ohledem na moji praxi věnuji zobrazením pro státní mapová díla. Ale aby svět vypadal dobře v zobrazení, musí vypadat dobře v reálu. A to žádné zobrazení neovlivní.

Dlouho dobu působíš na Univerzitě obrany, kde jsi se setkal s vynikajícími osobnostmi prof. Srnkou, prof. Miklošikem, prof. Lauermannem. Jak na ně vzpomínáš?

S úctou a pokorou. Byli to zejména tito tři, kteří mě kartografii a mapování učili a pak mě učili, jak poznatky uplatňovat v praxi a jak je předávat dál, novým studentům. Jsem hrdý na to, že byli mými učiteli a později mými kolegy. A když slyším, jakou měli v naší odborné veřejnosti vážnost, jsem moc rád, že jsem měl možnost s nimi spolupracovat a nazývat se jejich žákem.

Jako prezident ČKS se účastníš zasedání ICA. Jak si jako česká kartografie stojíme v celosvětovém měřítku?

Myslím, že se nemáme za co stydět. Naše kartografická produkce je v rámci mezinárodní odborné veřejnosti uznávána jako jedna z nejlepších na světě. A to jak tradiční, řekněme papírová, tak moderní založená na digitálních technologiích a publikovaná prostřednictvím webových služeb. Na to, jak malá komunita jsme v rámci České republiky, jsme jako komunita velice uznáváni na světovém fóru. A tím nemyslím jenom to, že jsme zakládající organizací ICA, ale to, jak přispíváme k rozvoji kartografie jako oboru, k rozvoji jejích produktů a technologií, i k rozvoji vlastní ICA. Není náhodou, že prof. Konečný byl dvě období viceprezidentem ICA, jedno období jejím prezidentem a jedno období past prezidentem. Není náhodou, že prof. Voženílek byl dvě období viceprezidentem ICA, že pravidelně vedeme některé z komisí ICA, že organizujeme pod hlavičkou ICA odborné mezinárodní akce atd. A není ani náhodou, že jsme například nyní pozváni, aby naše společnost byla partnerem pro organizaci evropské kartografické konference EUROCARTO2024. Kdybychom nebyli celosvětově uznáváni, tak bych zde neměl co vyjmenovávat.

Kam myslíš, že se kartografie posune v dalších letech? Bude ovlivněna umělou inteligencí?

Foto: Dejfix

Foto: S. Popelka

Tak, jak jsem odpovídal na tvoji otázku ve vztahu k matematické kartografii, a měl jsem tam poznámku o neměnnosti jejích principů, tak to ještě ve větší míře platí o kartografii. Produkty kartografie zprostředkovávají uživateli pohled na svět, na krajinu i na jevy, které v ní probíhají. A zprostředkovávají tento pohled tak, aby mu lidé, pokud možno, bez problému porozuměli. A je v podstatě jedno, jakou technologií jsou mapy vytvořeny. Děti v rámci soutěže dětské kresby s mapovou tematikou nakreslí svůj pohled na svět, ve kterém žijí. My to umíme s využitím vysoce sofistikovanými nástroji mnohem

dokonaleji. Ale nakonec z toho zase musí „vypadnout“ pochopitelný obraz skutečnosti. Zažil jsem období počátku automatizace v kartografii, kdy se kartografické originály ryly na automatizovaných pravouhlejích koordinatografech. Zažil jsem počátky GIS i domněnky, že GIS kartografii nahradí. Zatím se nic takového nestalo a podle mě určitě nestane. Skutečnost, že se mapy nebudou ve velkých nákladech tisknout, to neovlivní. Pořád tu zůstane otázka, jak výsledky i složitých prostorových analýz předat uživateli, aby je pochopil. Současné technologie nám uvolňují ruce, umožňují nám zrychlit celý cyklus tvorby a obnovy našich produktů, ale to neznamená, že kartografie jako věda o způsobu komunikace prostorové informace je na konci svého rozvoje. Myslím, že tomu je právě naopak. Rozvíjí se nejen po stránce technologií, ale i po stránce teoretické. A bude se rozvíjet i nadále.

A jestli bude ovlivněna umělou inteligencí? Podle mě určitě ano. Již nyní jsou připravovány knihovny znalostí, které by zjednodušily proces generalizace nebo editace mapových znaků. Ale že by nějaký stroj vyrobil celou mapu, to myslím zatím nehrozí. Vždy tady bude muset sedět člověk, který problematické situace vyřeší podle svých znalostí a podle svého citu a samozřejmě s ohledem na krajinu a téma výsledku.

Vím, že jsi nadšený motorkář. Projedeš se ještě někdy?

Ale ano, někdy. To někdy znamená, že už moc ne. Jízda na motorce je skvělý zážitek, ale méně skvělý je stále silnější provoz a neochota některých řidičů respektovat i ostatní na silnici. A taky si přestávám být jistý, zejména pokud nejsou ideální podmínky. A mít po sebou dvě nebo čtyři kola, to je dost podstatný rozdíl. Ale na motorku jsem nezanevřel, stále ji mám v garáži a doufám, že mě jarní sluníčko donutí ji vytáhnout a provětrat.

Děkuji moc za rozhovor a přeji za celý Výbor ČKS hodně zdraví a pohody v dalších letech.

Ptal se Jiří Cajthaml

18. kartografický den Olomouc se blíží

V **pátek 23. února 2024** se v Olomouci uskuteční v pořadí již 18. kartografický den, tradiční jednodenní seminář, který propojuje odborníky na různá témata s komunitou kartografů. Tématem letošního ročníku je **Kartografie a vesmír**. Seminář proběhne od 10 do 14 hodin v prostorách Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Účast na semináři přislíbili zástupci z řad odborníků na astronautiku a výzkum vesmíru, mezi posluchači bude početná kartografická komunita.

Podrobný program s uvedením abstraktů příspěvků a informacemi o přednášejících a archiv předchozích kartografických dnů bude před seminářem k dispozici na webových stránkách kartografickyden.upol.cz. Na stránkách bude spuštěna registrace. Účast na semináři je bezplatná.

Kontakt:

prof. RNDr. Vít Voženílek, CSc., hlavní organizátor

vit.vozenilek@upol.cz

+420 605 467 824

**KARTOGRAFICKÝ DEN
OLOMOUC**

KARTOGRAFIE A VESMÍR

09:30–10:00 **Registrace**

10:00–10:15 **Zahájení**

10:15–10:30

Kartografie a vesmír: úvodní komentář

Vít Voženílek, Univerzita Palackého v Olomouci, Katedra geoinformatiky

10:30–11:00

Co vidí špionážní družice

Tomáš Příbyl, Technické muzeum v Brně

11:00–11:30

Kartografie v kosmickém výzkumu

Jan Kolář, Univerzita Karlova, Praha

11:30–12:00 přestávka

12:00–12:30

Planetky a jádra komet – nové výzvy pro matematickou kartografii

Radek Dušek, Ostravská univerzita v Ostravě

12:30–13:00

Měsíc aneb kosmicko-kartografický debut

Pavel Seemann, Kartografie Praha a.s.

13:00–13:45

Diskuse

moderuje Vít Voženílek

13:45–14:00 **Zakončení**

Představujeme novou členku ČKS

Eva Chodějovská

Je kurátorkou mapové sbírky v Moravské zemské knihovně v Brně a vyučuje dějiny kartografie a urbánní dějiny na Masarykově univerzitě. Studovala historii, archivnictví a dějiny architektury a urbanismu na univerzitách v Praze, Pardubicích, Bologni a Římě (titul Ph.D. získala v roce 2014 obhajobou disertační práce o starých mapách, plánech a vedutách Prahy v předmoderní době). Do praxe se vrátila v roce 2022 po rodičovské dovolené a tři čtvrtě roční stáži v Duke Digital Art History & Visual Culture Research Lab na Duke University v Durhamu v USA, kde si díky stipendiu Fulbrightovy nadace prohlubovala dovednosti v oblasti digitálních humanitních věd včetně GIS. Eva se věnuje jednak zpřístupňování rozsáhlých mapových kolekcí uchovávaných v pamětových institucích, kdy usiluje o smazávání hranic

jednotlivých sektorů v zájmu komfortního přístupu veřejnosti ke kulturnímu dědictví (je autorkou a spoluautorkou řady metodik), jednak ve své vědecké práci analyzuje a interpretuje ty historické dokumenty, které pomáhají pochopit prostorový horizont a mobilitu lidí v předmoderní době, tedy zejména staré mapy. Jejím badatelským tématem v nejširším slova smyslu je prostor, jeho přetváření do podoby kulturní krajiny, jeho zobrazování a zkoušení v minulosti a vztah těchto reflexí k dnešku. Díky tomuto vymezení často ve všech fázích vědecké i pedagogické práce překračuje hranice tradičních oborů. Je autorkou několika desítek odborných studií, monografií a atlasů publikovaných v češtině, angličtině a italštině v ČR i v zahraničí.

K historii České kartografické společnosti

Ke sdružování kartografů v Československu došlo před 65 lety, kdy na 2. konferenci Československé vědeckotechnické společnosti pro geodézii a kartografii, konané v roce 1958 v Tatranské Lomnici, došlo v České společnosti pro geodézii a kartografii k vytvoření samostatné odborné skupiny 1702-kartografie (dále jen OS kartografie). Jejím předsedou byl zvolen Ing. Karel Pecka, hlavní redaktor Kartografického a reprodukčního ústavu v Praze, jejím místopředsedou Ing. Antonín Koláčný, CSc., vedoucí kartografického oddělení Výzkumného ústavu geodetického, topografického a kartografického, a do funkce jednatele jsem byl zvolen já. Obdobně byla v rámci Slovenské společnosti pro geodézii a kartografii vytvořena odborná skupina pro kartografii, jejímž předsedou byl zvolen pplk. Vladislav Oliva, vedoucí pracovník Vojenského kartografického ústavu v Harmanci. Obě OS kartografie se tehdy dohodly na úzké vzájemné spolupráci a na společném pořádání celostátních kartografických konferencí.

První kartografická konference se uskutečnila v listopadu 1967 na zámku v Liblicích u Mělníka a jejím pořadatelem byla OS 1702-kartografie a Geografický ústav ČSAV. Další celostátní kartografické konference se konaly zpravidla ve 2–3letých obdobích, většinou střídavě v Čechách, na Moravě a na Slovensku, a to i po rozdělení Československa postupně až do 20. kartografické konference, která se konala v roce 2013 v Plzni. Na této konferenci bylo s Kartografickou společností SR dohodnuto pořádat následující kartografické konference již jen na národních úrovních.

Mezinárodní sdružování kartografů umožnil vznik Mezinárodní kartografické asociace

(International Cartographic Association – dále jen ICA), k němuž došlo v červnu 1959 ve švýcarském Bernu; do té doby tvořili kartografové pouze jednu ze sekcí Mezinárodní geografické unie. O vznik ICA se tehdy zasloužili především Dr. Carl Mannerfelt (Švédsko) a prof. Eduard Imhof (Švýcarsko), který byl zvolen prvním prezidentem této mezinárodní nevládní organizace. První mezinárodní kartografická konference ICA se uskutečnila v roce 1962 ve Frankfurtu nad Mohanem (Německo) bez československé účasti. Zástupci Československa Ing. Jaroslav Kouba, CSc., v té době vedoucí kartografického odboru Ústřední správy geodézie a kartografie (dále ÚSGK) spolu s Ing. Antonínem Koláčným, CSc., se zúčastnili jako pozorovatelé až 2. mezinárodní kartografické konference ICA, která se konala v roce 1964 v Londýně a v Edinburghu. Po jejich návratu do Prahy bylo rozhodnuto za podpory tehdejšího předsedy ÚSGK Ing. Jaroslava Průši o zřízení Československého národního kartografického komitétu (dále jen ČSNKK), a to při Ústřední radě ČSVTS; ten sestával ze zástupců resortů ÚSGK, ČSAV, ministerstva obrany, Slovenské správy geodézie a kartografie a Slovenské akademie věd a sloužil jako přípravný výbor pro vstup Československa do ICA. Předsedou ČSNKK byl tehdy jmenován Ing. Karel Pecka, místopředsedou Ing. Antonín Koláčný, CSc., a jednatelem jsem byl jmenován já. V roce 1966 jsem se spolu s Ing. Koláčným, CSc., zúčastnil 3. mezinárodní konference ICA, která se konala v Amsterdamu, a kde jsme předložili návrh na přijetí Československa do ICA. Tento návrh byl pak schválen Valným shromážděním ICA, které se konalo v listopadu 1968 v rámci 4. kartografické konference ICA v Dillí (Indie), a jehož se za Československo zúčastnil Ing. Antonín Koláčný, CSc.

V ICA byla naše republika zastoupena Československým národním kartografickým komitétem, jehož předsedou jsem byl po odchodu Ing. Karla Pecky do důchodu jmenován Ústřední radou ČSVTS v roce 1972; místopředsedou komitétu byl jmenován doc. Ing. Milan Hájek, CSc., ze Slovenské vysoké školy technické v Bratislavě, s nímž jsme se v těchto funkcích střídali až do roku 1990.

V roce 1990 vznikla z iniciativy představitelů ČSNKK a české a slovenské odborné skupiny ČSVTS samostatná Kartografická společnost ČSFR, která se registrovala u Federálního ministerstva vnitra podle nově vydaného zákona o sdružování občanů. Ta uspořádala v říjnu 1990 v Prešově 9. kartografickou konferenci, na níž byl do funkce jejího předsedy zvolen doc. Ing. Milan Hájek, CSc., a já byl zvolen jako místopředseda.

Po rozdělení Československa k 1. lednu 1993 se ze stávající Kartografické společnosti ČSFR ustavily Kartografická společnost ČR a Kartografická společnost SR, jejichž přípravné výbory připravily potřebné dokumenty pro registraci u národních ministerstev vnitra. Společně pak připravily 10. kartografickou konferenci, která se uskutečnila ve dnech 8. až 9. září 1993 v Brně. V rámci této konference se uskutečnily i ustavující schůze obou národních kartografických společností.

Z uvedeného přehledu tedy vyplývá, že v letošním roce 2023 můžeme oslavovat 65. výročí sdružování kartografů v Československu, 55. výročí našeho přijetí do ICA a 30. výročí vzniku naší České kartografické společnosti.

doc. Ing. Miroslav Mikšovský, CSc.

Představujeme novou členku ČKS

Ing. Magdaléna Čepičková

Na Katedře matematiky, FAV ZČU v Plzni absolvovala obor Geomatika se specializací Kartografie. Jako odborná asistentka se zabývala matematickou kartografií, absolvovala studijní pobyt na univerzitě AGH v polském Krakově, vystoupila na ICC2007 v Moskvě a spolupodílela se na vzniku Atlasu mezinárodních vztahů.

Od roku 2008 působí na SPŠ stavební v Plzni jako vyučující odborných předmětů a zároveň vedoucí předmětového týmu geodetického. Věnuje se výuce kartografických předmětů a zajímá se o moderní metody a přístupy k výuce odborných předmětů.

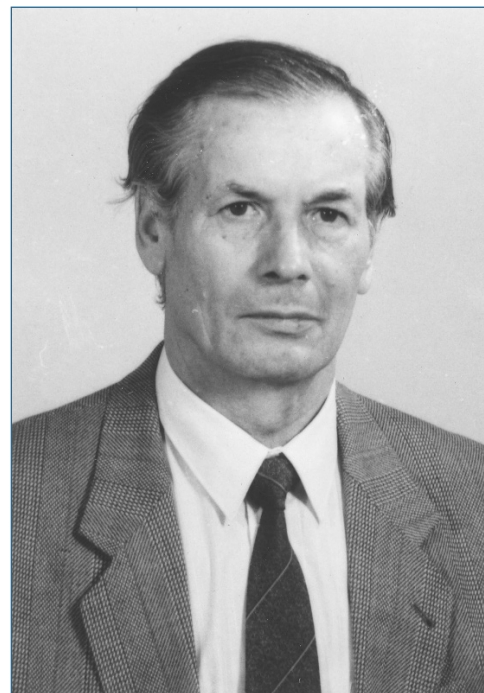
Vzpomínka na profesora Miklošika

4. září 2023 opustil řady českých a československých kartografů ve svých nedožitých 91. narozeninách čestný člen naší společnosti prof. Ing. František Miklošik, DrSc., plukovník ve výslužbě. Je to necelý rok, kdy jsem se svými kolegy z katedry pana profesora navštívil, abychom mu popřáli všechno nejlepší k jeho kulatinám. Záznam rozhovoru, který nám poskytl, jste si mohli přečíst v posledním čísle Zpravodaje loňského roku. Tehdy se nám zdálo, že je na svůj věk ještě plný síly, zejména duševní, a že tu s námi zůstane ještě řadu let. Bohužel, nestalo se tak... A tak nás v září opět opustil jeden z našich významných kartografů a jeden z mých skvělých učitelů.

Pan profesor se narodil 18. listopadu 1932 na Slovensku, v obci Šintava ležící na řece Váh. Většinu svého života ale prožil v Čechách a na Moravě a celý svůj profesní život zasvětil kartografii a mapování. V těchto oborech prošel kariérou od eléva (vojenského učně) ve Vojenském zeměpisném ústavu v Praze, přes topografa v Dobrušce, důstojníka Generálního štábu majícího na starosti topografické mapování, výzkumného pracovníka ve Výzkumném ústavu Generálního štábu, kde na začátku 70. let minulého století rozvíjel teorii využití digitálních prostorových dat v systémech velení a řízení, až po pedagoga na Vojenské akademii v Brně. Tady mohl zhodnotit všechny své předchozí zkušenosti a předávat je mladší generaci, což systematicky dělal. Mám k panu profesorovi osobní vztah, protože mně i mým spolužákům předával své vědomosti a zkušenosti od prvních

dní na Vojenské akademii, kdy se nás již v prvním ročníku pokoušel naučit, jak kartograficky kreslit. On to uměl, já i přes jeho úsilí se to nikdy pořádně nenaučil. Ale metody mapování mě naučil velice dobře. Třešnickou na dortu jeho výuky byl předmět Řízení geodetických a kartografických prací, neboli jak správně organizovat a plánovat odborné činnosti a jak řídit kolektivy, zejména když v nich byla většina žen. Dovolím si malou odbočku ve svých vzpomínkách. Jednou jsme se bavili s nejmenovaným současným ředitelem VÚGTK na téma, co nám škola dala pro praxi. „Víš,“ povídal, „když jsem nastoupil do VZÚ, tak jsem nejvíce potřeboval kartografii, polygrafii a později výpočetní techniku. A nechápal jsem, proč jsme se učili takové nesmysly, jako jak řídit práci apod. Ale jak jsem se dostával na vyšší pozice, té kartografie ubývalo a já si začal číst v učebnici pana profesora Miklošika a hledat tam informace, jak určit oddělení a odbor, aby se úkoly plnily a lidi mohli systematicky pracovat a nebyli přítom vystresovaní z přemíry práce. A všechno tam bylo!“

Já osobně prožil s panem profesorem krásná léta na katedře naší školy. Vedl mne jako interního aspiranta, pomáhal mi s odborným růstem a pomáhal mi i s habilitační prací. Byl mým nadřízeným a později zase mým podřízeným. Ale vždy byl především mým starším kolegou, za kterým jsem mohl kdykoliv přijít pro radu, odbornou nebo i v otázkách řízení katedry. Nikdy mne neodmítl a jeho rad jsem si vysoce cenil. Oceňoval jsem však i způsob jeho práce, jeho systematickosti a nakonec

i to, jak si ji dovedl organizovat tak, aby měl čas i na svoji rodinu, milovanou zahradu a na výlety do okolí Brna.

Profesor Miklošik nás na začátku září sice opustil, ale určitě skončil v kartografickém nebi, odkud nás spolu s dalšími našimi skvělými předchůdci sleduje a hodnotí, jestli tu kartografii a příbuzné obory děláme dobře. A nám tedy nezbyvá nic jiného, než se snažit, aby se v tom nebi nemuseli za nás stydět. Pane profesore, snad se nám to daří.

S úctou Váš žák Václav Talhofer

Představujeme nového člena ČKS

Mgr. Tomáš Vaníček

Je doktorandem na Katedře geoinformatiky Univerzity Palackého v Olomouci, kde zároveň úspěšně vystudoval bakalářské i magisterské studium. Specializuje se na hodnocení kartografického obsahu pomocí metod kognitivní kartografie a vyhodnocování experimentů ve spojitosti s eye-tracking testováním. V rámci jeho dizertační práce se pod vedením RNDr. Stanislava Popelky, Ph.D., věnuje hodnocení interaktivních webových vizualizací

s praktickým využitím kognitivních metod. Aktivně se účastní tematických konferencí, kde prezentuje svou práci. Momentálně se rovněž aktivně podílí zejména na dvou projektech: Identifikace bariér v procesu komunikace prostorových sociálně-demografických informací (GAČR) a Olomouc 3D – nová dimenze kulturního dědictví města: minulost, přítomnost, budoucnost (NAKI).

Ústřední archiv zeměměřictví a katastru, pohled zpět s trochou nostalgie

V loňském roce vyšel v Geodetickém a kartografickém obzoru zajímavý článek Martina Buchlovského **Ústřední archiv zeměměřictví a katastru: Pohled zpět, současnost i vize dalšího vývoje** (Geodetický a kartografický obzor, ročník 68/110, 2022, číslo 12, s. 229–242). Protože jsem článek lektorovala, neubráníla jsem se přitom vzpomínkám na své pracovní začátky právě v této instituci. Nyní mě (a samozřejmě i jiné čestné členy ČKS) oslovil viceprezident ČKS prof. Vít Voženílek, zda bychom nenapsali pro Zpravodaj ČKS drobný příspěvek, vzpomínku, doporučení či názor. A protože **Ústřední archiv zeměměřictví a katastru** je nyní zcela jiný, než byl v době mého působení v letech 1977–1984 nejen co do názvu (tehdy Ústřední archiv geodézie a kartografie, hovorově ÚGAK), ale i co do jeho fungování, dostupných technik a technologií, ráda bych se krátce se čtenáři Zpravodaje o své vzpomínky a zkušenosti z archivní práce mezi mapami podělila.

Archiv sídlil v budově ministerstva financí v Praze 1 na Malé Straně, které mělo dva vchody, hlavní do Letenské ulice č. 15 a druhý na Dražického náměstí č. 7. Než tento menší vchod zavřeli, bylo jednoduché vyběhnout na oběd a ocitnout se v Mostecké ulici s úžasnou pekárnou, plnou báječných voňavých rohlíků. Někdy jsme tajně vyklouzli i velkými dveřmi z mapové haly, původním vchodem do archivu, přímo do Josefské ulice.

Kolegyně a kolegové měli svá pracovní místa jednak ve velké mapové hale s kovovými i dřevěnými mapovými skříněmi, jednak v několika kancelářích poblíž vchodu na Dražického náměstí, velmi jednoduše zařízených starým nábytkem a s okny těsně nad terémem Vojanových sadů. V hale byla od podzimu do jara značná zima, teplé ponožky a chlupaté svetry pod pláští nebyly výjimkou. Nezbytné pláště, rozhodně ne bílé, alespoň trochu chránily i před „stoletým archivním prachem“, který je každému archiváři dobře znám a provází ho po celou dobu jeho profesního života.

Úkolem archivu bylo shromažďovat, ukládat a katalogizovat nové mapové a knižní přírůstky a pečovat i o starší fondy a sbírky jeho předchůdců (po roce 1918 Ústřední archiv katastrálních map, později Ústřední archiv pozemkového katastru). K nejcennějším

fondu patřily povinné císařské otisky map státního katastru, které přitahovaly jako medvosy neodbytné badatele (v archivním slengu „badouše“). Císařské otisky byly uloženy v plechových mapových skříních, sahajících téměř k vysokému stropu haly a bylo pro ně nutné šplhat po mnohastupňových schůdkách. Badouši pak usedali k dlouhému stolu, na mapu pokládali velké listy pauzovacího papíru a tužkou obkreslovali mapový obsah, případně své dílo dobarvovali pastelkami. Jaká hrůza pro dnešního archiváře! Pracovali bez rukavic, o mapy se opírali lokty. Služba, půjčující mapy, musela ostře sledovat, zda si kresličti nevytáhli vedle map svačinu. Byli mezi nimi většinou důchodci, které si najímaly instituce, potřebující „císařské otisky“ pro řešení různých úkolů z oblasti památkové péče, dějin architektury nebo územního plánování. Většina pracovníků archivu si tyto mapy, zachycující místa „jejich“ bydliště, chat či chalup, také obkreslovala, samozřejmě s velkou opatrností (doufám), a pyšnila se jimi na rodinných či přátelských setkáních. Císařské otisky fascinovaly svou kartografickou přesností, čistotou kolorace, obsahem, byly prostě fenomenální. A takové jsou i dnes, našťásti péčí zaměstnanců Ústředního archivu zeměměřictví a katastru digitalizované a přístupné k prohlídce z našich pracovních i domácích počítačů.

Jedním z velkých celostátních úkolů, kterým archivu pověřila tehdejší Archivní správa ministerstva vnitra, byla tzv. generální inventura. Bylo třeba sepsat a popsat všechny fondy a sbírky, spočítat inventurní jednotky nebo alespoň běžné metry a vyhotovit příslušný elaborát o stavu archiválií. V inventuře jsme pracovali rok, za sebe obvykle v tandemu s Ing. Pavlou Kostkovou, pozdější vedoucí archivu. Výsledkem byla systemizace fondů a sbírek, která se stala podkladem pro uspořádání celého archivu a pro mě osobně obrovská odborná zkušenost. Poznala jsem, že pro formulování teoretických a koncepčních modelů a východisek je třeba nejprve zvládnout poctivou, mnohdy úmornou práci se zdroji – v tomto případě se starými mapami a dokumenty – studovat je a analyzovat. V archivu byl v letech mého působení poměrně pestrý kolektiv, od nejstarších kolegů a kolegů v důchodovém věku přes střední a mladší generaci pracovníků a pracovníků.

Dobře jsme si rozuměli, navzdory odlišnému vzdělání z oborů kartografie, geodézie či geografie i humanitnímu. Tradovaly se mezi námi také veselé historky. Řadu z nich vyprávěl jeden z nejstarších kolegů, který začínal před druhou světovou válkou svou praxi jako zeměměřič na Oravě. Byl tzv. „k ruce“ nejmenovanému vrchnímu radovi, jehož označoval jako „načágoš“ (velkomožný pán, též s pejorativním nádechem). Vrchní rada každý večer vyrazil do hospody, a když se vracel, používal tři kočáry; v prvním jel radův klobouk, ve druhém sám pan rada a ve třetím jeho hůl. Mezi svými podřízenými byl proto považován za světáka, který umí velkopansky užívat života, a hlavně, může si to dovolit.

K oblíbeným výrokům našeho kolegy také patřila věta: „Tamtamy pracují, i když spíte.“ Chtěl tím vyjádřit myšlenku, že drby se šíří kdykoliv a kdekoliv v každou denní i noční hodinu a nemůžete jim uniknout.

Další historika se váže ke kolegovi, který nejprve pracoval v budově na Letné. Zůstával dlouho přes čas. Jednoho večera se noční vrátný vypravil na obchůzku a spatřil v jeho kanceláři světlo. Zavola: „Je tam někdo?“ Dotyčný se vyděsil, zhasl a po chvíli odpověděl: „Nikdo.“ Zda se na něj noční vrátný začal dobývat, to už jsme se nedozvěděli.

Zajímavý život prožila jedna ze starších kolegyně. Vdala se do Bulharska (tehdy Bulharského carství) a před druhou světovou válkou tam několik let žila. Chodila se koupat do řeky v plavkách a budila tím velké pohoršení. Když Československo obsadili Němci, byla právě na čas doma a z Protektorátu Čechy a Morava se za manželem již nedostala. Ani po válce se do Bulharska nevrátila a její manželství se rozpadlo. Velmi jsme ji litovali, ale ona se jen usmívala a nosila nám domácí bábovku. Možná, že jí to až tak nevadilo.

Na léta v archivu vzpomínám s nostalgií, Ale také s vědomím, že na počátku profesní dráhy by měl člověk získat řadu praktických zkušeností, aby se pak mohl odborně posunout dále a směřovat k jiným kariérním cílům.

Eva Semotanová

Černomoří a Ukrajina na historických mapách 16.-18. století

Olomoučtí kartografové srdečně zvou na výstavu, na jejíž přípravě se podíleli. Výstava **Černomoří a Ukrajina na historických mapách 16.-18. století**, která bude probíhat od 20. října 2023 do 14. ledna 2024 v Mánesově galerii Vlastivědného muzea v Olomouci, nám. Republiky 5, Olomouc (<http://www.vmo.cz/>).

Černomoří bylo a je tavicím kotlem národů, jazyků, náboženství a historických událostí. O tom všem nám vypráví historické mapy,

propojují užasným způsobem vědu, techniku, umění i dějiny. Dokumentují objevy, nově dobytá území a hranice, které vznikaly jako důsledek válek i mírových dohod. Výstava je prezentací map ze soukromé sbírky. K vidění bude i jedna z nejstarších map s názvem Ukrajina.

Jedna z kurátorů výstavy **Andrea Jakubcová** doplňuje:

Název je zvolen z pohledu kartografů ne zcela vhodně, na výstavě je prezentována jen jedna historická mapa, ostatní jsou mapy staré, přesto snad bude i tak lákavé výstavu navštívit. Název byl vybrán s ohledem na širokou veřejnost, mapy jsou doplněné historickými texty, vysvětlujícími některé pojmy použité na mapách. Staré mapy je navíc možné porovnat se současnými pomocí aplikace v dotykové obrazovce.

Vít Voženílek

Ukrania quae et Terra Consaccorum, Johann Baptiste Homann, 1716, Norimberk

Jménem Vlastivědného muzea v Olomouci
si Vás dovoluji pozvat na zahájení výstavy

muzeum

Vlastivědné
muzeum
v Olomouci

Černomoří a Ukrajina na historických mapách 16.–18. století

Vernisáž se uskuteční ve čtvrtek 19. 10. 2023
v 17 hodin v Mánesově galerii Vlastivědného
muzea v Olomouci.

Výstavu můžete navštívit do 14. 1. 2024.

Mgr. Jakub Ráliš, ředitel
Vlastivědné muzeum v Olomouci
náměstí Republiky 5, 779 00 Olomouc
www.vmo.cz

*„Ukrajina vždy chtěla být
svobodná.“*

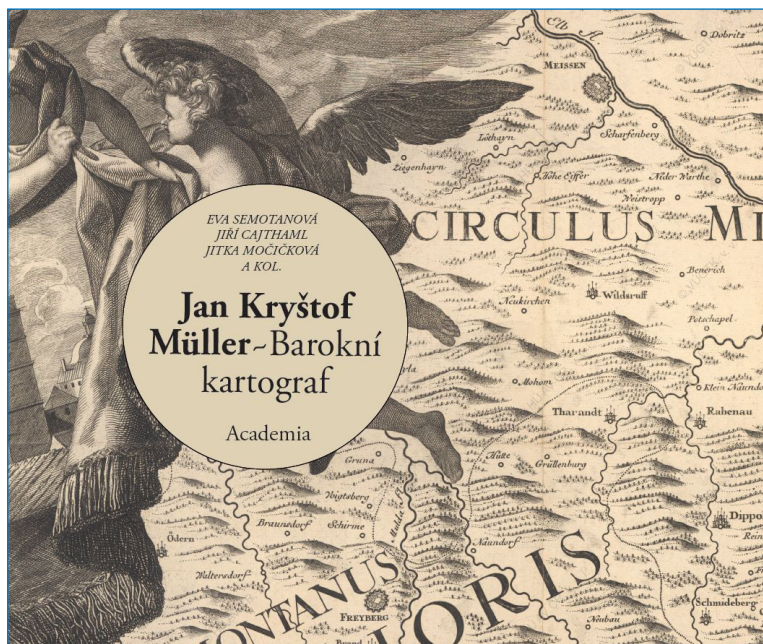
Voltaire

*Proslulá i méně známá mapová díla významných kartografů
a vydavatelských domů ze soukromé sbírky představí periferní
oblasti jihovýchodní Evropy v kontextu dějin raného novověku.
K vidění bude i jedna z nejstarších map s názvem Ukrajina.*

Jan Kryštof Müller – Barokní kartograf

Před nedávnem vyšla v Nakladatelství Academia nová kniha od kolektivu autorů vedeného Evou Semotanovou, Jiřím Cajthamlem a Jitkou Močičkovou.

Kartografické znázornění krajiny vycházející z Müllerových map, s reliéfem vyjádřeným bohatě prokreslenými kopečky, meandrujícími vodními toky a s nádhernou doprovodnou obrazovou výzdobou, hluboce zakořenilo v povědomí společnosti a stalo se symbolem pro (středoevropskou) barokní kartografii, jejíž díla zdobila sbírky a knihovny předních panovnických či šlechtických rodů i duchovenstva.

Jan Kryštof Müller (1673–1721) je vnímán především jako tvůrce podrobných tištěných,

reprezentativních map Čech a Moravy a jejich rukopisných předloh. Nejznámější je rozměrná tištěná mapa Čech z roku 1720, zdobená bohatými vyobrazeními (parergy) podle návrhů Václava Vavřínce Reinerera. Osobnost Jana Kryštofa Müllera, zasazená do barokní Evropy, se však utvářela v rámci širokého společenského, hospodářského a vědeckého

prostředí mnohem barvitěji a jeho význam je třeba chápat minimálně ve středoevropském kontextu. Publikace analyzuje a hodnotí životní běh Jana Kryštofa Müllera, jeho celoživotní dílo a přináší mnohé nové poznatky.

Předkládaná publikace si nečiní ambice stát se souhrnem všech dosavadních odborných prací věnovaných Müllerovi a jeho mapám. Desítky textů různého rozsahu a zaměření, včetně encyklopedických, popisujících

celoživotní měřické a kartografické dílo Jana Kryštofa Müllera, jsou zachycené v kapitole Jan Kryštof Müller – souhrnná bibliografie. Mnohé přinášejí nové pohledy na Müllerův život a činnost, ale zároveň vzájemně přebírají již známé, především životopisné údaje, v některých případech bohužel i ty chybné.

Autoři této knihy z dosavadní odborné literatury čerpali, zároveň však využili dosud neznámé historické zdroje a pokusili se představit Jana Kryštofa Müllera pokud možno komplexně, jako barokního kartografa působícího v prostředí společenských hodnot, politických událostí a vědeckého diskurzu na přelomu 17. a 18. století. Uplatnili přitom různé pohledy a názory na totožná nebo obdobná témata z jeho života a tvorby, která se tak v jednotlivých kapitolách znovu objevují, prolínají a odrážejí výsledky staršího i nejnovějšího výzkumu. Mnohá vyobrazení z domácích i zahraničních fondů a sbírek jsou publikována v literatuře o Janu Kryštofu Müllerovi poprvé, případně v dosud nebyvalém rozsahu.

Knihy vyšla v nakladatelství Academia a je k dispozici v běžné prodejní síti.

Jiří Cajthaml

Křest knihy proběhl 8. listopadu v Kavárně Nakladatelství Academia. Čestným kmotrem publikace se stal ministr kultury České republiky Martin Baxa.

Publikace přibližuje dílo Jana Kryštofa Müllera (1673–1721), který je vnímán především jako tvůrce podrobných tištěných, reprezentativních map Čech a Moravy a jejich rukopisných předloh. Müllerova tvorba se zapsala natrvalo do dějin vědy, zeměměřičství, geografie a kartografie. Jeho dílo je významnou součástí evropského kulturního dědictví, dokladem dobové tvorby map a jejich bohaté výtvarné výzdoby a stalo se symbolem pro „starou barokní mapu“, ve které se snoubí snaha o matematicky přesné zachycení prostoru, rozvinuté estetické cítění a řemeslná zručnost našich předků.

Nová kniha o Vltavě

V první polovině roku vyšla publikace *Vltava – proměny historické krajiny*, která mapuje vývoj historické krajiny podél Vltavy, od pramene až po soutok s Berou, ovlivněného technickými zásahy a proměnami funkce řeky v kontextu společenských změn. Publikace je výstupem projektu NAKI Ministerstva kultury ČR, který v letech 2018-2022 řešil tým prof. Jiřího Cajthamla z Katedry geomatiky, Fakulty stavební ČVUT v Praze ve spolupráci s týmem z Přírodovědecké fakulty UK.

Kniha vznikla za spolupráce pracovníků z oborů geografie, geomatiky, kartografie, hydrologie a hydrotechniky i dalších (např. z archivů, muzeí a dalších odborných pracovišť). Na projektu se podíleli odborníci z Katedry geomatiky a Katedry hydrotechniky Fakulty stavební ČVUT a geografové z Přírodovědecké fakulty UK.

Kniha se orientuje na identifikaci změn krajiny, historické zástavby v okolí řeky, vodohospodářských objektů či komunikační infrastruktury zachycené na starých mapách a plánech. Dále sleduje historii vltavských povodní a záznamů vodních stavů, vývoj hydrotechnických úprav řeky, zejména s ohledem na výstavbu Vltavské kaskády, i dopravu po řece počínaje vorařstvím. Pozor-

nost je věnována změnám osídlení, významu kulturního dědictví a vývoji funkcí řeky a poříční krajiny, především funkci dopravní, energetické a rekreační.

Text členěný do sedmi kapitol je doplněný obrazovou dokumentací, prezentující různé historické materiály, staré mapy i výstupy zpracované s využitím moderních geoinformačních technologií. Kniha *Vltava – proměny historické krajiny* čtenářům také zpřístupňuje množství reprodukcí archivních fotografií a dobových pohlednic, vztahujících se k místům a sídlům podél Vltavy, z nichž mnohá v průběhu 20. století zanikla.

Kniha byla pokřtěna 9. května na břehu Vltavy vltavskou vodou a za kmotry jí byli doc. Ivan Bičík a prof. Bohumír Janský z Přírodovědecké fakulty UK, za spolek Vltavanů Ing. Josef Bílek. Kniha není v běžné distribuční síti, ale je k zakoupení v prodejně B2Comp v suterénu Fakulty stavební ČVUT v Praze v Dejvicích nebo online (www.b2c.cz/vltava-promeny-historicke-krajiny_d578201.html).

Jiří Cajthaml

Cenu Vox Populi Mapa roku 2022 získal nářeční atlas

Dva týdny na přelomu září a října, konkrétně ve dnech 25. 9. – 8. 10. 2023, hostila Pevnost poznání v Olomouci **výstavu produktů Mapa roku**. Pevnost poznání je popularizačním centrem Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, do kterého ročně zavítá zhruba 100 tisíc návštěvníků, a výstava pořádaná pod záštitou České kartografické společnosti se zde konala již počtvrté.

Návštěvníci si mohli prohlédnout nebo i podrobně prostudovat všechny mapy a další kartografické produkty, které odborná hodnotící komise soutěže Mapa roku vybrala do nominací na ocenění za rok 2022, samozřejmě včetně těch, které získaly i samotné ocenění. Digitální produkty a aplikace na internetu byly k dispozici v podobě promítané videosmyčky. Kromě toho výstavu tradičně doplnily různé kartografické zajímavosti, jako jsou 3D mapy, mapy vytištěné na netradičních materiálech nebo »mapové« reklamní

předměty.

Návštěvníci se mohli výstavy zúčastnit také aktivně. Na přiložených hlasovacích lístcích vybírali návštěvníci nejzajímavější dílo ze všech nominací a ocenění **Vox populi Mapa roku 2022** získal **Atlas nářečí českého jazyka – deklinace substantiv**. Pro nejmladší návštěvníky výstavy byla připravena aktivita Namaluj si kousek vlastního světa.

Oproti loňskému roku, kdy několik produktů v průběhu výstavy zmizelo, se letos žádná mapa neztratila ani nedoznala žádné jiné úhony, produkty tedy budou připraveny na příští rok, kdy mohou být vybrány do národní

Foto: Alena Vondráková

expoziční na Mezinárodní kartografické výstavě konané ve Vancouveru při Mezinárodní kartografické konferenci.

Alena Vondráková

Právě vychází Atlas libereckých živých jmen

Crowdsourcingový projekt Živá jména, zaměřený na studium neoficiálních jmen míst (nebo také lidových toponym) v Liberci a nejbližším okolí, dospěl ke svému závěrečnému výstupu. Tím je tištěný *Atlas libereckých živých jmen*, společné dílo katedry geoinformatiky a didaktiky informatiky a katedry českého jazyka a literatury Technické univerzity v Liberci.

Publikace je rozdělena na tři části. Textová část nejprve charakterizuje živá jména a geografické názvosloví obecně a ve studovaném území, vysvětluje metodiku sběru dat

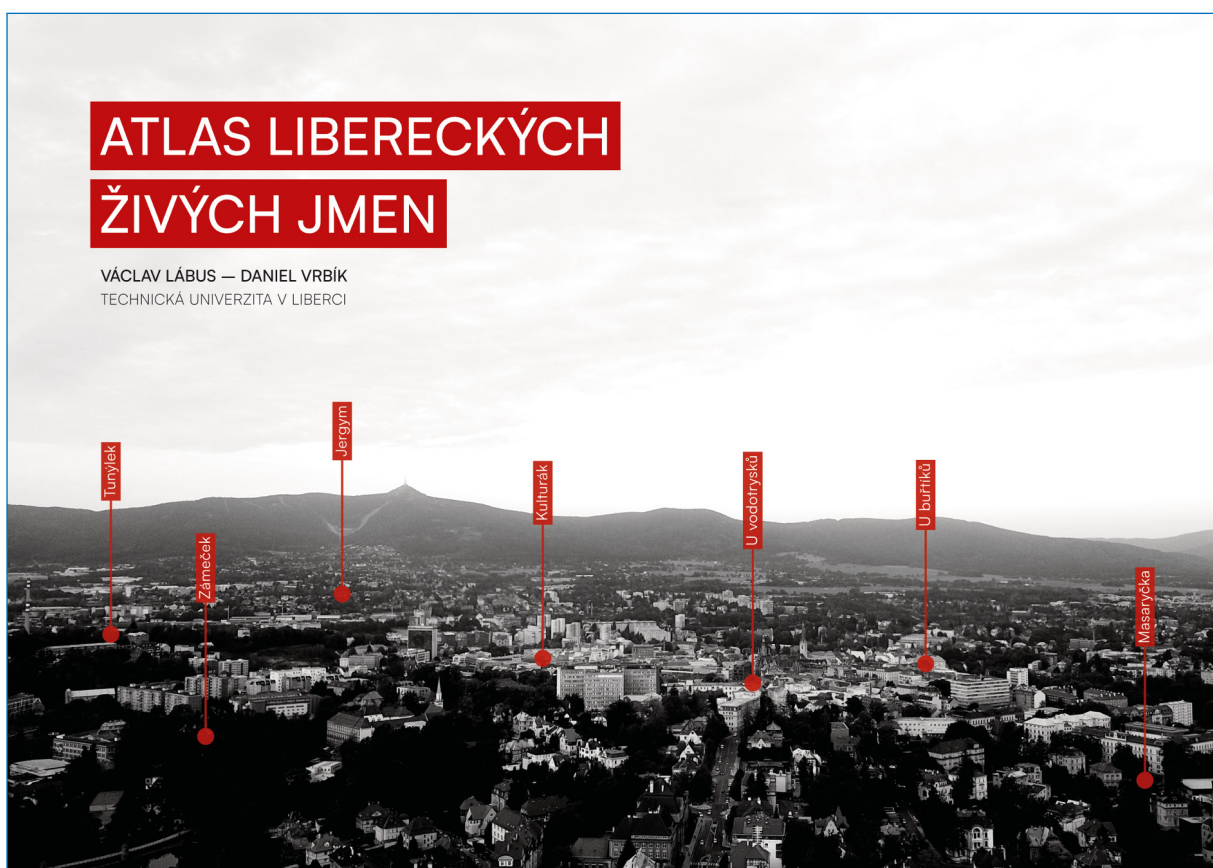
a tvorby interaktivní mapy. Následuje několik kapitol regionálních textů zaměřených na vztah živých jmen a prostředí, které popisují a na historické souvislosti a končí převážně mapovou kapitolou věnovanou prostorové fixaci jmen.

Druhá, mapová část je sestavena z 29 mapových listů měřítek 1 : 2500, 1 : 5000 a 1 : 20000 pokrývajících Liberec a Stráž nad Nisou, zobrazujících 1128 neoficiálních pojmenování. Neurčitost a nejednoznačnost lidových jmen se v mapách projevuje jejich umístěním k objektům, které popisují.

Třetí část publikace je určena spíše odborníkům či vážnějším zájemcům o problematiku zeměpisných jmen. Obsahuje především rejstřík živých jmen které se v publikaci objevují (1392 jmen), glosář a seznam doporučené literatury.

Atlas je k dispozici v e-shopu Technické univerzity v Liberci (shop.tul.cz). Bližší informace najdete také na mapy.fp.tul.cz/zivajmena.

Daniel Vrbík

Konference Kognice a umělý život 2024

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

Rádi bychom Vás jménem organizátorů pozvali na paralelní dvoj-konferenci. Ve dnech 15.5. až 17.5. 2024 se v Olomouci uskuteční další ročník tradiční konference „Kognice a umělý život 2024“, organizovaný Katedrou informačních studií a knihovnictví, Filozofické fakulty Masarykovy univerzity a zároveň první ročník „Central Europe Conference on Eye-tracking“ organizované Katedrou Geoinformatiky, Palackého Univerzity v Olomouci.

Základní informace naleznete na webových stránkách, které budou v blízké době doplněny:

<https://cal-cece.eu>

Těšíme se na setkání,

Čeněk Šašinka, Stanislav Popelka

Geoportál ČSÚ

Český statistický úřad spustil jako novou službu veřejnosti Statistický geoportál, který umožní všem zájemcům zobrazení dat na mapovém podkladě. Poskytuje přehled například o tom, ve kterých oblastech Česka žije nejvíce vysokoškoláků či svobodných a další demografické údaje, nechybí ani detailní informace o různých charakteristikách domů a bytů nebo dojížděcí do škol a zaměstnání.

Z tiskové zprávy ČSÚ, 13. 6. 2023

Geoportál ČSÚ byl vytvořen v rámci projektu "Geoportál pro diseminaci geografických dat SLDB 2021", který byl realizován a financován Českým statistickým úřadem pod hlavičkou Sčítání lidu, domů a bytů 2021 ve spolupráci s vybranými dodavateli (ICZ, a.s. a T-MAPY, s.r.o.).

Jeho základním cílem bylo vytvořit platformu pro diseminaci geoprostorových dat pro

účely sčítání a v dlouhodobém horizontu založit celouřadový geografický informační systém pro poskytování mapových služeb uživatelům a dalším systémům ČSÚ a zpřístupnění vybraných statistických dat v mapové podobě.

V rámci projektu vznikly tři koncové mapové aplikace - Statistický atlas, Dojížděčka, Georeporty (interní, externí, pro smluvní partnery) a síťové služby INSPIRE. Pro ilustraci například jen aplikace Statistický atlas obsahuje v této chvíli 870 tematických map. Aplikace pro veřejnost jsou dostupné na adrese

geodata.statistika.cz/as/rozcestnik.

Geoportál ČSÚ byl oceněn jako druhý nejlepší egovernmentální projekt roku 2023 v kategorii centrální veřejné správy.

T-MAPY, Martin Čapoun

Projekt Get It Sorted úspěšně předán

Projekt „Get It Sorted - data-based waste management and decision-making system for Sarajevo (GIS Sarajevo)“ vstoupil do své závěrečné fáze. Nový systém byl oficiálně předán konečnému příjemci projektu, společnosti KJKP RAD.

Hlavním cílem projektu GIS Sarajevo bylo vyvinout moderní řešení pro správu majetku (Asset management) na bázi geografického informačního systému (GIS) pro KJKP RAD. Účelem této iniciativy je zapojení inteligent-

ních řešení do správy a vedení evidence majetku a poskytnutí moderních nástrojů pro podporu rozhodování systému nakládání s odpady v kantonu Sarajevo.

Zavedení nového systému ocení i běžní obyvatelé regionu. Právě jim je určena veřejná část systému. Najdou zde přehlednou mapu stanovišť nádob na tříděný odpad (tzv. zelených ostrovů), umístění kontejnerů na směsný odpad a recyklačních dvorů s informacemi o časech svozu, druzích odpadu a dalšími užitečnými údaji.

Tato část systému také umožňuje informovat veřejnost o pravidelném přistavování kontejnerů na velkoobjemový odpad nebo o mimořádných opatřeních a dočasných omezeních.

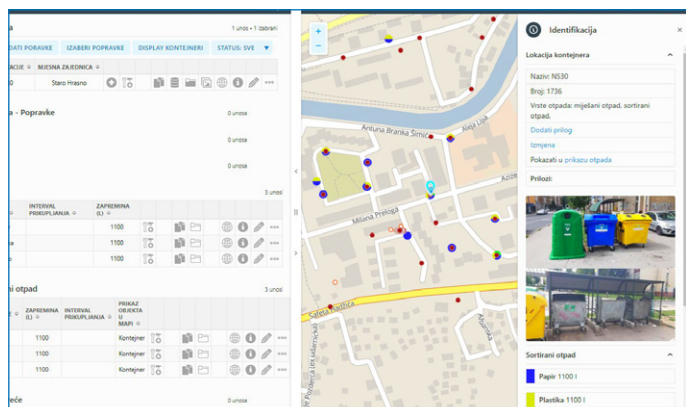
Nový systém představuje významný krok vpřed. Kro-

mě nových možností kvalitního řízení zdrojů a služeb a výrazného zjednodušení práce některých útvarů pokládá základy pro další rozvoj systému odpadového hospodářství KJKP RAD.

V rámci rozvoje se uvažuje např. o integraci GPS řešení, snímání stupně naplněnosti kontejnerů, automatizaci procesů a zapojení dalších chytrých řešení. Systém byl vytvořen na bázi open source a umožňuje integraci a výměnu dat s dalšími službami Kantonu Sarajevo v souladu s pojetím komplexních řešení chytrého města (Smart City).

Projekt byl realizován v rámci partnerství ČR a UNDP pro cíle udržitelného rozvoje (SDGs) a jeho dodavatelem je česká společnost T-MAPY. Finanční podporu této iniciativě velkoryse poskytlo Ministerstvo zahraničních věcí ČR.

T-MAPY, Martin Čapoun

Obhájené kvalifikační práce

Katedra aplikované geoinformatiky a kartografie Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy informuje o kvalifikačních pracích obhájených v lednu, květnu a září 2023, jejichž téma souviselo s kartografií.

Diplomové práce

- Heuristický přístup k řešení grafických konfliktů bodových znaků v mapách velkého měřítka (Daniel Pumr)
- Návrh aplikace pro vizualizaci geografických dat dokumentujících vývoj zaniklých krajin (Lukáš Nekola)
- Analýza standardů a nástrojů pro zobrazení 3D modelů na webu (Kateřina Pekařová)

Bakalářské práce

- Dokumentace lokality Vidimské lávky

na Kokořínsku (David Martínek)

- Velkoměřítkové mapování ostrova sv. Kiliána u Davle s důrazem na porovnání s existujícími daty (Filip Kradijan Seider)
- Atlas vojenských újezdů v Česku (Eliška Hušnerová)
- Digitální atlas bitvy u Zborova (Tomáš Holomek)
- Historický atlas bitvy u Lipska (Pavel Horák)
- Historická mapa bitvy

u Štěrbohol (Josef Vojkovský)

- Návrh webové mapové aplikace pro vizualizaci bodového pole (Václav Thám)
- Přeměna krajiny v malešicko-hostivařské průmyslové oblasti a okolí v období 1841-2022 (Karel Petýrek)

Plné texty prací včetně příloh jsou ke stažení v Digitálním repozitáři Univerzity Karlovy dspace.cuni.cz

Jakub Lysák

Katedra geomatiky Fakulty stavební ČVUT

Diplomové práce

- Zaměření a vyhotovení digitální technické mapy (Ondřej Váňa)
- Vývoj nosného zařízení pro batymetrické mapování (Ondřej Brachtl)
- Náhrobník sv. Vintíře (klášter Břevnov) - tvorba 3D modelu s informační nadstavbou (Alice Adamcová)

Bakalářské práce

- Automatické georeferencování topografických map (Vojtěch Müller)
- Analýza kartografických zkreslení zobrazení světa (Jan Koudelka)
- Možnosti úpravy dat LiDAR pro přípravu modelu terénu z předindustriální éry (Jakub Zamazal)

Plné texty prací jsou ke stažení dspace.cvut.cz

Jiří Cajthaml

**PŘÍJEMNÉ PROŽITÍ VÁNOČNÍCH SVÁTKŮ
A ÚSPĚŠNÝ ROK 2024
VÁM PŘEJÍ**

Geografický ústav Masarykovy univerzity

Disertační práce

- The influence of building characteristics on route choice during an evacuation (D. Snopková)
- Modern methods of data acquisition with UAV (R. Stuchlík)

Zdeněk Stachoň

Univerzita obrany

Diplomové práce

- Porovnání změny zaplnění topografických map z území ČR (Lenka Roučková)
- Vizualizace geografických dat v systémech velení a řízení (Adéla Hajasová)

Václav Talhofer

Katedra geoinformatiky, Univerzita Palackého v Olomouci

Magisterské práce

- Mapping and visualising lava flows of the Fagradalsfjall volcano in Iceland (Sofia Margarita Balaguera Delgado)
- Výukové zeměpisné 3D modely pro žáky se zrakovým postižením (Kateřina Bečicová)
- Interaktivní mapa vývoje železniční sítě v Česku (Ondřej Bedrunka)
- Postupy pro tvorbu vintage mapového designu (David Čihák)
- Creating a virtual geographic learning environment and its user assessment (Guldariya Kurbonova)
- Geovizualizace založené na integraci 3D fyzických modelů terénu a rozšířené reality (Richard Lázna)
- Cognitive Assessment of a Web Map Depicting Access to Utilities in Informal Settlements of Kampala (Lydia Letaru)

- Visualization of multi temporal information from Semantic EO data cube (Rabin Ojha)
- Monitoring the Evolution of the Kaiwhata Landslide in New Zealand using Object-based Image Analysis and Sentinel-2 Time Series (Kiarash Pooladsaz)
- E-Learning Platform for Web-Cartography (Solpieva Zhibek)
- Copernicus Data in Sustainable Development Goals using Image Maps (Sushmita Subedi)
- Eye-tracking analýza statických interaktivních map s využitím nástroje ET2Spatial (Jan Šenkyřík)
- Automation of Processing Gns Track Records for Designing Intensity Maps (Benjamin Šramo)
- Softwarový proces vývoje webové mapové platformy – případová studie

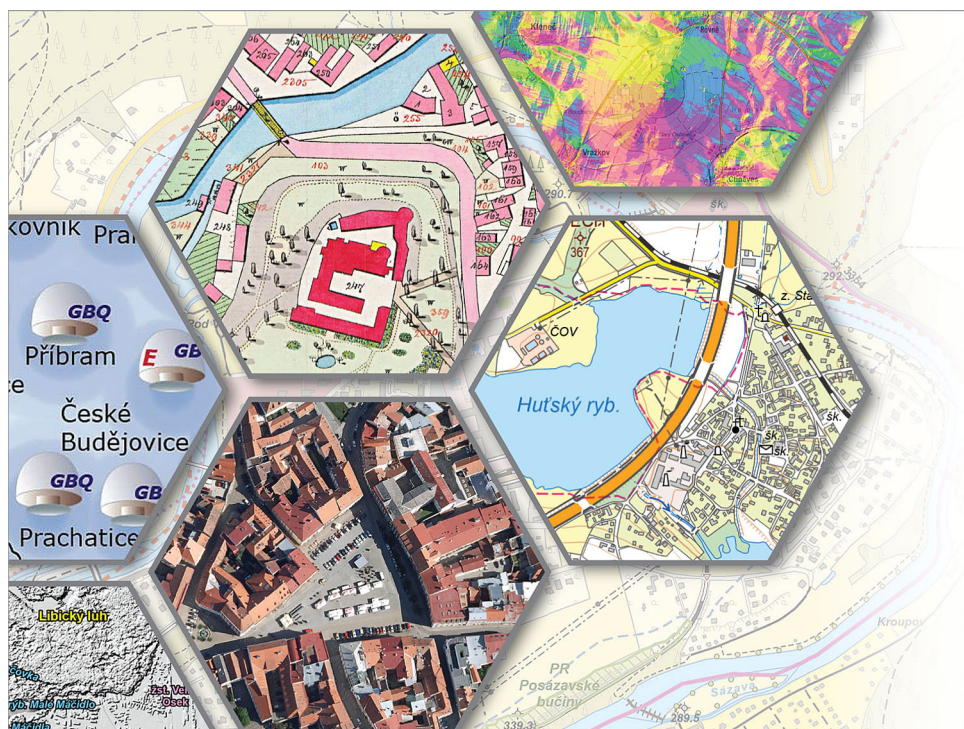
pro geoprocessingové aplikace (Daniel Urban)

- Tvorba nástroje pro generování sekvenčních grafů z eye-tracking dat (Michaela Vojtěchovská)

Bakalářské práce

- Časoprostorové predikční modelování pandemie COVID-19 užitím umělé neuronové sítě (Martin Kukrál)
- Využití netradičních metod pro znázornění topografie Česka (Josef Myška)
- Infografická vizualizace komárů kalamity v Litovelském Pomoraví (Tereza Vocílková)
- Hodnocení atraktivity geografické expozice s využitím eye-tracking brýlí Tobii Glasses 3 (Jiří Vysloužil)

Vít Voženílek

PF 2024

nejen členům
České kartografické společnosti
přeje

ZEMĚMĚŘICKÝ ÚŘAD

Geoprohlížeč

Archiv

Geoportál ČÚŽK

Výstavy ZÚ

Vyšlo (nejen) pro kartografy - vybíráme z obsahů

International Journal of Cartography, Volume 9, Issue 3, 2023

Jiří Drozda, Vaclav Talhofer & Filip Dohnal

Possibilities of systematizing cartographic rules

Gianna Daniela Müller, Daria Hollenstein, Arzu Çöltekin & Susanne Bleisch

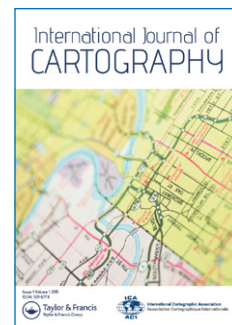
Square-glyphs: assessing the readability of multidimensional spatial data visualized as square-glyphs

Ceballos Cantú José Pablo, Jobst Markus & Gartner Georg

Understanding relevance in maps through the use of knowledge graphs

Bohra Bettaieb & Yoshiki Wakabayashi

Visualising temporal changes in visitors' areas of interest using online geotagged photographs

Kartographische Nachrichten - Journal of Cartography and Geographic Information, Volume 73, Issue 3, 2023

Dennis Edler

Cartography: a Multifaceted Discipline

Auriol Degbelo, Benno Schmidt, Christin Henzen, Sarah Lechler, Birgitta Lubahn & Franziska Zander

Desiderata for Intelligent Maps: A Multiperspective Compilation

Sven Endreß

A Novel Approach to Visualizing Olfactory Landscapes

Annika Korte, Julian Keil, Dennis Edler & Frank Dickmann

The Impact of the Landmark Attraction Effect and Central Tendency Bias on Spatial Memory Distortions

Cartography and Geographic Information Science, Volume 50, Issue 6, 2023

Elok Surya Pratiwi, Su-Min Shen & Junun Sartohadi

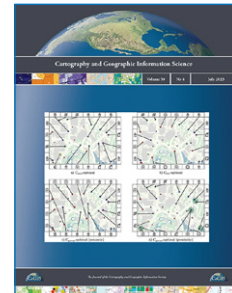
Progress and challenges in designing landslide maps for disaster risk communication: a systematic review

Tomasz Opach, Jan Ketil Rød & Bjørn Erik Munkvold

Map functions to facilitate situational awareness during emergency events

Harrison Cole & Anthony Robinson

Thematic tactile maps for accessible flood mitigation planning: design and evaluation

Geodetický a kartografický obzor, Ročník 69 (111), číslo 11, 2023

Horňanský I., Jakubáč R., Keblůšková D., Šoltysová, L.

Kataster nehnuteľností – 30 rokov v Slovenskej republike

Cartographica, Volume 58, Issue 3, 2023

Jyothi Justin, Nirmala Menon

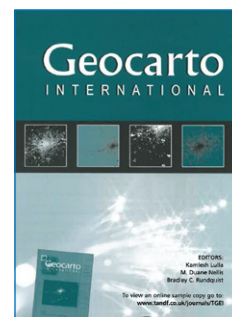
Digital Cartography and Feminist Geocriticism: A Case Study of the Marichjhapi Massacre

Heather A. Swinton, Alberto Giordano, Ronald R. Hagelman III

What Do Children Draw When Asked to Draw a Map? Results of a Mental Map Experiment

Christopher J.J. Thiry

Santa's Got a Gun: A Case Study of Cultural Stereotypes Embedded in a Map

Journal of Maps, Volume 19, Issue 1, 2022

Karel Macků & Radek Barvíř

Quality of life indices: how robust are the results considering different aggregation techniques?

Caglar Koylu, Geng Tian & Mary Windsor

Flowmapper.org: a web-based framework for designing origin–destination flow maps

Daniel Pavlačka, Pavel Vyvlečka, Radek Barvíř, Oldřich Rypl & Jaroslav Burian

Influence of COVID-19 on night-time lights in Czechia

Další zdroje informací

[Imago Mundi](#) [Cartographic Perspectives](#) [Geocarto International](#) [The Cartographic Journal](#)

[Kartografické listy](#) [e-Perimetron](#) [Journal of Map & Geography Libraries](#)

Jiří Cajthaml

Autor: Jakub Žejdlík

Foto: Lenka Kožuchová, Digitální knihovna fotografií MU

DALŠÍ ČLEN ČKS DOCENTEM

Dne 9. října schválila Vědecká rada Filozofické fakulty Masarykovy univerzity jmenování Mgr. Čeňka Šašinky, Ph.D.

docentem pro obor Obecná psychologie. Doc. Šašinka působí na Katedře informačních studií a knihovnictví, FF, MU jako člen ČKS dlouhodobě spolupracuje s odborníky z oboru kartografie a geoinformatiky. Téma habilitační práce bylo Cognitive Processing of Spatial Information in Respect to Various Visualisation Methods and Individual Differences. Mezi oponenty členy habilitační komise byli i zástupci Mezinárodní kartografické asociace (prof. W. Kainz, prof. A. Çöltekin).

Novému docentovi gratulujeme!

CHYBÍ VÁM TU NĚJAKÁ ZPRÁVA?

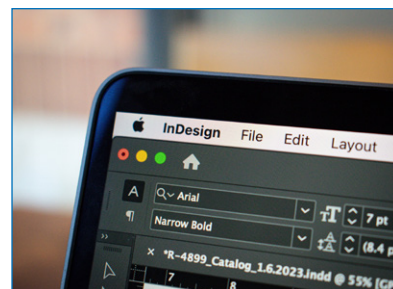
Pokud pořádáte akci se zaměřením na kartografii, geoinformatiku a příbuzné obory, dejte nám o ní vědět. **Rádi uveřejníme pozvánku i s podrobnějšími informacemi.** Stačí poslat informaci na e-mail vit.vozenilek@upol.cz.

Děkujeme!

LIBÍ SE VÁM ZPRAVODAJ?

CHTĚLI BYSTE SE PODÍLET NA JEHO PŘÍPRAVĚ?

Ozvěte se na e-mail honza.ptacek@gmail.com a určitě najdeme cestu, jak vás do jeho přípravy zapojit. Znalost grafiky a DTP výhodou.

INFORMACE DO ZPRAVODAJE ČKS

Máte zajímavé zprávy z oboru, které by měly mít své místo ve Zpravodaji ČKS? Kontaktujte, prosím, členy redakce na níže uvedených adresách a domluvte se na požadovaném rozsahu a formě. Rádi uveřejníme pozvánky, reportáže z proběhlých akcí, informace o zajímavém dění v oboru a informace o členech a aktivitách ČKS.

Redakční rada

prof. Ing. Václav Talhofer, CSc. (vaclav.talhofer@unob.cz) odpovědný redaktor,
Mgr. Jan Ptáček (honza.ptacek@gmail.com) výkonný a technický redaktor,
prof. RNDr. Vít Vozenílek, CSc. (vit.vozenilek@upol.cz), Ing. Růžena Zimová, Ph.D. (zimova@fsv.cvut.cz),
prof. Ing. Jiří Cajthaml, Ph.D., doc. Ing. et Mgr. Otakar Čerba, Ph.D., Ing. Přemysl Jindrák,
doc. Mgr. Bc. Zdeněk Stachoň, Ph.D., RNDr. Alena Vondráková, Ph.D., LL.M.

Fotografie a obrázky

Jiří Cajthaml, Dejfix, Petra Havelková, Jitka Hepová, Lenka Kožuchová, Digitální knihovna fotografií MU, Kelsey Todd on Unsplash, Stanislav Popelka, Přírodovědecká fakulta UK, Petr Skála, Hana Svatoňová, archiv T-MAPY, Václav Talhofer, Alena Vondráková, Vít Vozenílek, Jakub Žejdlík

ISSN 2571-4708 (print), ISSN 2571-4716 (online)